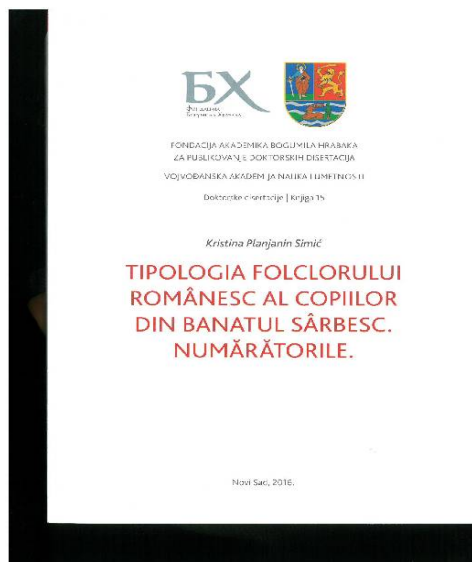

TIPOLOGIA FOLCLORULUI ROMÂNESC AL COPIILOR DIN BANATUL SÂRBESC. NUMĂRĂTORILE, autor Kristina Planjanin-Simić

Brândușa JUICĂ
Universitatea din Belgrad

Între bunele practici de dialog veridic între tradiție și știință, între trecut și prezent, așezăm cu atenția cuvenită apariția editorială inedită *Tipologia folclorului românesc al copiilor din Banatul Sârbesc. Numărătorile*.

Cartea, care a apărut în anul lăsat în urmă la Novi Sad, sub egida Academiei Voivodineană de Științe și Arte, Editura *Fondacija Akademika Bogumila Hrabaka*, are la bază teza de doctorat a autoarei Kristina Planjanin-Simić, susținută în anul 2014, la Universitatea Națională de Muzică din București.

Animată de dorința de relevare și valorificare a unui domeniu cu multiple valențe - folclorul copiilor, autoarea devine în spațiul nostru cultural un deschizător de drumuri, care aduce spre lumină mesaje adumbrite de geana timpului.

Astfel, Kristina Planjanin-Simić, în calitate de cercetător, muzicolog, etnograf, educator, om al locului, oferă un studiu amplu, impregnat de originalitate, care ne inițiază în cunoașterea unei ramuri etnografice a copilăriei. Este o lucrare mai mult decât necesară, prin faptul că își propune să trezească interesul pentru acest tip de manifestare și exprimare a copiilor și să stimuleze aprofundarea studiului și conservării creațiilor folclorice românești din această parte a Banatului.

Titlul cărții sugerează fidel interesul major al autoarei, însă în cele 385 de pagini, rânduite în nouă capitole și șapte anexe, identificăm și perspectiva apropierei de contextul socio-cultural din Voivodina. Înainte să fie cartea în discuție au existat numeroase drumuri prin localitățile bănățene, prin locurile în care răsună cântecele copiilor și pe unde acestea au început să devină amintiri. Au existat bucurii și tristeți, precum și adevărurile cu care cercetătorul s-a întors acasă. Putem vorbi chiar și de momente mai puțin prielnice, din punct de vedere al accesului la documentare, aceasta fiind condiționată de numărul informatorilor. În acest sens, nu ne putem abține să nu reproducem o frântură de adevăr: „Eu sunt singurul copil care stau pe strada asta!” (Planjanin-Simić, 2016, 3).

În urma acestor experiențe, este o adevărată bucurie să surprinzi capacitatea și entuziasmul autoarei de a „culege”, selecta, analiza și de a transpune științific materialul muzical-folcloric, care trebuie salvat de la tăcere. Demersul cărții exprimă deopotrivă și atenția deosebită acordată conceptelor teoretice și principiilor care au orientat activitatea autorului.

Capitolul inaugural al studiului de față relevă traseul sinuos al cercetătorului, ghidat de câteva obiective de referință. Între acestea amintim: investigarea caracteristicilor tematice și morfologice ale unor categorii specifice folclorului copiilor, care se pot astăzi înregistra pe teren; aspectul comparativ al acestei problematice, identificarea elementelor poetico-melodice caracteristice folclorului românesc din Banatul Sârbesc și a transformărilor pe care creațiile folclorice românești le-au suferit în urma conviețuirii multiculturale.

În același loc, cititorul poate afla o multitudine de informații despre localitățile¹ în care creațiile folclorice au supraviețuit perindării timpului. Pornind de la atestarea documentară și

¹ (În ordinea alfabetică a denumirii) Coștei, Doloave, Iablanca, Marcovăț, Mesici, Panciova, Satu Nou, Sălcița, Toracu Mic, Uzdin, Voivodinț, Zrenianin

urmărind creșterea și descreșterea culturală a acestor locuri, suntem împuterniciți să percepem unele specificități existențiale ale românității din Serbia.

Interesul marcant al acestui studiu este concentrat asupra rolului numărătorilor în cântecele și jocurile pentru copii și fenomenelor importante care duc la transformarea lor. Numărătoarea, definită ca „ființă individuală” (Planjanin-Simić, 2016, 179), reprezintă una dintre categoriile folclorului românesc pentru copii care persistă în pofida influențelor multiple.

Evoluția discursului analitic al acestei lucrări este susținută de o profundă cunoaștere a concepțiilor specialiștilor din domeniul folcloristicii, care acordă prioritate valențelor educative ale folclorului. Privind din această perspectivă, cercetarea pledează pentru evidențierea rolului folclorului în cultivarea și păstrarea limbii materne, a tradițiilor și a identității naționale a românilor de pe aceste meleaguri, însemne care nu se supun capriciilor uniformității.

Relevanță aparte exprimă așezarea materialului folcloric colectat (numărători, cântece-formule, cântece interpretate în timpul jocurilor ..., în total 192 de exemple) într-un plan interdisciplinar. Argumentăm această opinie cu sprijinul autoarei: „Această lucrare reprezintă o tentativă în demonstrarea unei legături puternice și indestructibile dintre muzică și psihologia copilului, relevând mișcări inevitabile în crearea unică a numărătorii.” (Planjanin-Simić, 2016, 5); sau „Utilizarea zilnică a numărătorilor influențează de asemenea: stăpânirea funcțiilor matematice de bază precum împărțirea, adunarea și scăderea, și stimulează direct dezvoltarea vorbirii, a dicției și a imaginației copilului preșcolar și școlar.” (Planjanin-Simić, 2016, 84).

Aruncând o privire cât de fugară asupra acestui studiu impunător ca imagine și îndeosebi conținut, constatăm că folclorul românesc al copiilor din Voivodina este bogat, purtând elemente ale unei culturi care a evoluat într-un mediu specific. Acest domeniu, prea puțin colindat de cercetători, oferă întotdeauna oportunități de regăsire a eu-lui identitar.

Tipologia folclorului românesc al copiilor din Banatul Sârbesc. Numărătorile este o carte specială, o lecție de iubire față de bunurile noastre spirituale, care poartă amprenta inconfundabilă a firii autorului, descendent dintr-o familie cu rădăcinile înfipte în solul vieții artistice românești.